

Zdroj: Lidové noviny Vydání | Import: 11.3.2016 | 11.3.2016 8:02

Rubrika: Domov Strana: 4

Autor: MARTIN RYCHLÍK

Kl. slova: univerzitu,Univerzity,ČVUT,Univerzity

Češi v elitním klubu: Drahoš, Měšťák či Jex

PRAHA V roce 1991 obhájil mladý český chemik v Akademii věd svou disertaci na téma "substrátová specifita retrovirálních proteas". A rok nato dostal životní šanci: Humboldtovo stipendium.

"Byl to kriticky důležitý moment pro mou vědeckou kariéru. Dostal jsem se díky tomu na **univerzitu** v německém Heidelbergu, kde jsem začal pracovat ve špičkové laboratoři na virech i na výzkumu HIV," řekl LN Jan Konvalinka, dnešní prorektor **Univerzity** Karlovy pro vědu a výzkum. Přesně tak mají Humboldtova stipendia fungovat. Cílit na vynikající mozky a posilovat též mezinárodní vztahy s Německem.

Od roku 1964 získalo tuto podporu 413 Čechů, kteří jsou součástí celosvětové sítě takzvaných humboldtiánů. Přesně čtvrtstoletí už funguje oficiální český Humboldtův klub, na jehož výroční oslavu přijel Helmut Schwarz, prezident Humboldt Stiftung.

Co doporučuje mladým lidem? "Jít do zahraničí, učit se cizí jazyky a poznávat jiné kultury. Věda je jednou z cest, jak spolupracovat na mezinárodní úrovni, a kromě odbornosti vyžaduje i určitou důvěru v rámci spolupráce, takže souvisí i s jistou diplomacií," řekl LN profesor Schwarz.

Věda... a navíc diplomacie

To byl jeden z důvodů, proč Němci nadaci v prosinci 1953 založili. Měli za sebou druhou světovou válku, zničenou zem i reputaci.

"Úkolem bylo rozvíjet vědu i jako prostředek diplomacie a kooperace, což pomohlo Němcům v jisté reintegraci do mezinárodních struktur a přispělo též výrazně k porozumění na mezinárodní úrovni," vypráví německý chemik. Západní Německo, které nemělo dobré diplomatické vztahy s Východem, i tak zvalo do země badatele ze socialistických či arabských zemí. "Když padla železná opona, tak ti lidé, ideálními,ambasadorý' ve svých zemích," doplňuje Schwarz.

Dnešní nadace, jež má roční rozpočet 120 milionů eur (z 96 procent pocházejí z veřejných zdrojů), pečlivě vybírá vynikající individuality z celého světa, aby je zvala do Německa a nabídla jim štědré stipendium. Tito humboldtiáni pak přenášejí dobrou praxi i vazby na německou vědu do své vlasti. "Vzory jsou důležité - to platí samozřejmě ve vědě i v politice, ale ve výzkumu obzvláště, protože mladí lidé jsou odkázáni právě na své mentory," vysvětluje Schwarz, jenž si velice váží členství v Učené společnosti ČR.

Stipendia již dostala řada výjimečných českých osobností - například chemik a předseda Akademie věd Jiří Drahoš, plastický chirurg Jan Měšťák, děkan Igor **Jex** z **ČVUT**, historik a rektor **Univerzity** Palackého Jaroslav Miller, soudce Pavel Holländer, lingvistka Eva Hajičová nebo bibliista Petr Pokorný.

Adenauerovo dítě

- Nadaci pojmenovanou po význačném vědci Alexandru von Humboldtovi obnovil - v moderní podobě - v prosinci 1953 spolkový kancléř SRN Konrad Adenauer.

- Pravidla činnosti stanovil první její předseda, fyzik a nobelista Werner Heisenberg: nadace poskytuje stipendia vynikajícím vědcům bez ohledu na zemi, rasu, národnost, pohlaví či náboženství.

- Ročně tak do Německa přijíždí na zkušenou stovky vědců z celé planety (historicky ze 137 zemí).